

Bruxelles, 3. lipnja 2022.
(OR. fr, en)

9517/1/22
REV 1

RECH 304
COMPET 404

NAPOMENA

Od:	Odbor stalnih predstavnika (dio 1.)
Za:	Vijeće
Br. preth. dok.:	9162/22
Predmet:	Zaključci o europskim misijama <i>odobrenje</i>

I. UVOD

1. Zaključci Vijeća o europskim misijama pripremljeni su za sastanak Vijeća za konkurentnost koji bi se trebao održati 10. lipnja 2022. Predsjedništvo je predložilo taj nacrt zaključaka uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 29. rujna 2021., u kojoj je navedeno pet europskih misija u područjima utvrđenima u Uredbi o uspostavi programa Obzor Europa¹, a to su: prilagodba klimatskim promjenama; rak; zdravi oceani, mora te obalne i kopnene vode; klimatski neutralni i pametni gradovi; zdravlje tla i hrana.

¹ SL L 170/1, 12.5.2021.

II. TRENUTAČNO STANJE

2. Kako bi se produbili ključni aspekti povezani s europskim misijama, prije svega konceptualni okvir, mehanizmi koordinacije i upravljanja, sudjelovanje građana te praćenje, preispitivanje i evaluacija europskih misija, predsjedništvo je u okviru Radne skupine za istraživanje organiziralo nekoliko rasprava, u kojima su sudjelovali i vanjski stručnjaci.
3. Tekst iz Priloga ovoj napomeni jednak je tekstu iz Priloga dokumentu 9162/22, koji je Odbor stalnih predstavnika potvrdio 25. svibnja 2022. Odbor stalnih predstavnika odlučio je proslijediti taj nacrt zaključaka Vijeću za konkurentnost radi odobrenja na sastanku 10. lipnja 2022.
4. Poljska delegacija izjavila je da u zapisnik Vijeća namjerava uključiti izjavu o tumačenju pojma *gender* (rod) iz točke 26. teksta zaključaka na engleskom jeziku, koja se odnosi na okvir sustava za praćenje i evaluaciju misija (dok. 9517/22 ADD1).

III. ZAKLJUČAK

5. Vijeće za konkurentnost stoga se poziva da odobri zaključke iz Priloga.

NACRT ZAKLJUČAKA VIJEĆA O EUROPSKIM MISIJAMA

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

PODSJEĆAJUĆI NA:

- Uredbu (EU) 2021/695 o uspostavi Okvirnog programa za istraživanja i inovacije Obzor Europa i o utvrđivanju pravila za sudjelovanje², u kojoj se posebno navode značajke europskih misija i utvrđuju područja u kojima bi se misije mogle uspostaviti;
- Odluku Vijeća (EU) 2021/764 o uspostavi posebnog programa za provedbu Okvirnog programa za istraživanja i inovacije Obzor Europa³, u kojoj se, među ostalim, definira uloga odborâ za misije;
- svoje Zaključke iz prosinca 2020.⁴ o novom europskom istraživačkom prostoru, u kojima se upućuje na načela usmjerenosti, višerazinskog upravljanja i uključenosti građana kako bi se maksimalno povećao učinak ulaganja u istraživanje i inovacije;
- svoje zaključke iz rujna 2021.⁵ naslovljene „Globalni pristup istraživanju i inovacijama – Europska strategija za međunarodnu suradnju u svijetu koji se mijenja”, u kojima se naglašava potreba za jačanjem postojećih multilateralnih partnerstava i saveza u području istraživanja i inovacija;
- Preporuku Vijeća (EU) 2021/2122 o Paktu za istraživanja i inovacije u Europi⁶, u kojoj su utvrđena prioritetna područja za zajedničko djelovanje u EU-u, među kojima su zajedničko odgovaranje na izazove zelene tranzicije i digitalne transformacije te povećanje sudjelovanja društva u europskom istraživačkom prostoru;

² SL L 170/1, 12.5.2021.

³ SL LI 167/1, 12.5.2021.

⁴ 13567/20.

⁵ 12301/21.

⁶ SL L 431, 2.12.2021.

- komunikaciju Europske komisije iz prosinca 2019. naslovljenu „Europski zeleni plan”⁷ i komunikaciju Europske komisije iz srpnja 2021. naslovljenu „Spremni za 55 %: ostvarivanje klimatskog cilja EU-a za 2030. na putu ka klimatskoj neutralnosti”⁸;
- Komunikaciju Europske komisije iz rujna 2021. o europskim misijama⁹, u kojoj je utvrđeno pet europskih misija;
- ciljeve održivog razvoja iz Programa održivog razvoja do 2030. Ujedinjenih naroda., donesenog 2015., koji služi kao temelj za osmišljavanje i provedbu europskih misija;

I. Usmjeravanje europskih istraživanja i inovacija radi podupiranja javnih politika kojima se bolje odgovara na društvene izazove

1. NAGLAŠAVA da su glavne značajke pristupa usmjerenog na misije sljedeće:
 - suradnički, transnacionalan, uključiv, multidisciplinarni i međusektorski pristup odgovaranju na složene društvene izazove razvojem sustavnog i koordiniranog pristupa u cijelom vrijednosnom lancu na razini EU-a te na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini s pomoću relevantnih aktera, javnih politika, privatnih inicijativa te instrumenata i programa financiranja u određenom vremenskom okviru i s mjerljivim ciljevima;
 - element usmjerenosti, čiji je cilj strateško usmjeravanje i davanje prednosti istraživanju i inovacijama te drugim sektorskim ulaganjima na europskoj, nacionalnoj i regionalnoj razini u sklopu procesa strateške koordinacije između istraživanja i inovacija i drugih relevantnih područja politike kako bi se ostvario učinak na društvo i oblikovanje politika s pomoću znanosti i tehnologije;
 - postupak zajedničkog osmišljavanja, zajedničke provedbe i zajedničkog praćenja s javnim akterima, privatnim sektorom i civilnim društvom na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini;

⁷ COM(2019) 640 final.

⁸ COM(2021) 550 final.

⁹ COM(2021) 609 final.

2. PODSJEĆA na to da su istraživanja i inovacije temelj europskih misija i da su za postizanje njihovih ciljeva potrebna kratkoročna, srednjoročna i dugoročna djelovanja javnih aktera, privatnog sektora i civilnog društva u svim relevantnim sektorskim politikama, kao i odgovarajuće financiranje; posebno POZIVA Komisiju i države članice da provode usklađene javne politike utemeljene na najsuvremenijim znanstvenim i tehnološkim spoznajama u okviru europskih misija, uključujući politike kojima se potiče potražnja, promiče vrednovanje znanja i potiče promjena ponašanja;
3. PODSJEĆA na to da se iz programa Obzor Europa financiraju samo aktivnosti istraživanja i inovacija, dok se druge aktivnosti financiraju iz pojedinačnih odgovarajućih programa u okviru drugih sektorskih politika, u skladu s pravilima koja se primjenjuju na svaki od tih programa; PODSJEĆA na to da je cilj strateškog plana u okviru programa Obzor Europa promicanje sinergije između programa Obzor Europa i drugih relevantnih politika i programa Unije;
4. NAGLAŠAVA važnost istraživačkih infrastruktura u postizanju ciljeva europskih misija, posebno s pomoću njihovih multidisciplinarnih istraživačkih kapaciteta, među ostalim u društvenim i humanističkim znanostima; NAGLAŠAVA njihovu ključnu ulogu u razvoju naprednih tehnologija i metodologija te njihovu povezanost sa sektorom obrazovanja i privatnim sektorom; ISTIČE da je Europski strateški forum za istraživačke infrastrukture važan kako bi se usmjerio strateški razvoj tih infrastruktura i potaknuo njihov doprinos provedbi europskih misija; NAGLAŠAVA da i tehnološke infrastrukture mogu doprinijeti provedbi europskih misija;
5. SMATRA da su društveni izazovi obuhvaćeni europskim misijama globalne prirode; POTIČE Komisiju da promiče međunarodnu suradnju, među ostalim ostvarivanjem sinergije s međunarodnim inicijativama usmjerenima na misije, u slučajevima u kojima to doprinosi ciljevima europskih misija, i da pritom osigurava poštovanje ključnih načela i vrijednosti EU-a te zaštitu interesa EU-a;

II. Osiguravanje učinkovitog upravljanja europskim misijama

6. ISTIČE da je za uspjeh europskih misija potreban učinkovit model višerazinskog upravljanja među relevantnim akterima, javnim politikama, privatnim inicijativama te instrumentima i programima financiranja; PREPOZNAJE da model upravljanja treba prilagoditi svakoj pojedinoj europskoj misiji;
7. SMATRA da bi se učinkovito upravljanje trebalo temeljiti na horizontalnom i vertikalnom pristupu, u skladu s odgovarajućim odgovornostima; DEFINIRA horizontalno upravljanje kao koordinaciju među relevantnim akterima, javnim politikama, privatnim inicijativama te instrumentima i programima financiranja na istoj administrativnoj razini, a vertikalno upravljanje kao koordinaciju među relevantnim akterima, javnim politikama, privatnim inicijativama te instrumentima i programima financiranja na više razina: europskoj, nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj;

A. Horizontalno upravljanje

8. PODSJEĆA na to da se uspjeh europskih misija temelji na učinkovitoj sinergiji između programa Obzor Europa, što uključuje i njegova europska partnerstva, i drugih relevantnih programa Unije kako bi se osigurali usklađeno planiranje programa i sufinanciranje; POZIVA Komisiju da uspostavi, a zatim i provede u djelo, uvjete koji su potrebni kako bi se osigurala komplementarna djelovanja u okviru svih relevantnih programa EU-a, i na razini tematskog planiranja programa i na razini pojedinačnih projekata; PREPOZNAJE važne napore koje je Komisija uložila kako bi među svojim različitim odjelima uspostavila koordinacijska tijela u cilju promicanja te sinergije; NAGLAŠAVA da bi upravljanje europskim misijama u okviru Komisije trebalo odražavati njihovu transformativnu i sustavnu prirodu; POZIVA Komisiju da predstavi detaljan pregled djelovanja koja treba poduzeti i odgovarajućih sredstava za njihovo financiranje koja su raspoloživa u okviru drugih relevantnih politika, programa i inicijativa Unije kako bi se zajamčilo usklađeno tematsko planiranje programa i provedba svake misije EU-a; POTIČE Komisiju da osigura dodatna znatna ulaganja iz drugih relevantnih programa Unije koja su razmjerna ulaganjima iz programa Obzor Europa radi potpore europskim misijama;

9. POZIVA države članice da u svojem nacionalnom sektorskom planiranju programa i politikama, kao i u programima EU-a u okviru decentraliziranog upravljanja, u obzir uzmu specifične ciljeve europskih misija; POZIVA Komisiju da uspostavi potrebne mjere i administrativne smjernice za promicanje sinergije s programima EU-a u okviru decentraliziranog upravljanja, posebno s Europskim fondom za regionalni razvoj (EFRR), Europskim socijalnim fondom plus (ESF+), Kohezijskim fondom, Europskim fondom za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu (EFPR), Fondom za pravednu tranziciju i Europskim poljoprivrednim fondom za ruralni razvoj (EPFRR), kao i Mehanizmom za oporavak i otpornost te nacionalnim strateškim planovima u kontekstu zajedničke poljoprivredne politike (ZPP); PODSJEĆA na važnost strategija pametne specijalizacije i nacionalnih planova za oporavak i otpornost kao korisnih alata za planiranje programa koji mogu doprinijeti ciljevima europskih misija;
10. POZIVA Komisiju da istraži mogućnost uspostave sustava označivanja za pozive na podnošenje prijedloga pokrenute u okviru programa financiranja sredstvima Unije koji nisu Obzor Europa kako bi se, među ostalim, olakšala izrada portfelja misija te povećala vidljivost povezanih inicijativa i prikupili njihovi rezultati, čime bi se doprinijelo postizanju ciljeva europskih misija;
11. ISTIČE da odbori za misije imaju stratešku ulogu u oblikovanju savjeta tijekom pripreme i životnog ciklusa europskih misija; PREDLAŽE da Komisija te savjete uzme u obzir na odgovarajućoj političkoj razini, s obzirom na međusektorsku prirodu europskih misija; POZIVA Komisiju da strateškom sastavu podnosi redovita izvješća i da relevantne tematske sastave programskog odbora u okviru programa Obzor Europa obavješćuje o rezultatima rada odborâ za misije; PODSJEĆA na važnost stručnog znanja o sudjelovanju građana u odborima za misije;

12. NAGLAŠAVA da bi napore u pogledu horizontalnog upravljanja trebalo poduzeti i na razini država članica; POTIČE države članice da uspostave odgovarajuće upravljačke strukture kako bi njihovi relevantni akteri, javne politike, privatne inicijative te instrumenti i programi financiranja mogli doprinosti ciljevima europskih misija; PRIMA NA ZNANJE cijeli životni ciklus misija, koji uključuje određene aktere, politike i instrumente relevantne u različitim fazama procesa upravljanja; stoga ISTIČE da ne postoji jedinstven model upravljanja i da su države članice slobodne uspostaviti mehanizme upravljanja u skladu s vlastitim strukturama i potrebama; POZIVA Komisiju da aktivno promiče i olakšava razmjenu dobre prakse među državama članicama u vezi s odgovarajućim modelima upravljanja za europske misije;

B. Vertikalno upravljanje

13. UVIĐA da je učinkovita koordinacija na europskoj, nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini odlučivanja ključna za uspjeh europskih misija; POZIVA Komisiju i države članice da se pobrinu da te razine budu na odgovarajući način uključene; PODSJEĆA na to da je važno uključiti strateški sastav i relevantne tematske sastave programskog odbora programa Obzor Europa kako bi se u obzir uzeli nacionalni kontekst i mogućnosti za poboljšanje usklađenosti s aktivnostima istraživanja i inovacija koje se provode na nacionalnoj razini;
14. ISTIČE da je potrebno analizirati relevantnost i potencijal instrumenata i inicijativa na razini EU-a te na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini, posebno partnerstava, te međuvladinih instrumenata kako bi se doprinijelo ciljevima europskih misija; POZIVA Komisiju da tu analizu provede u bliskoj suradnji s drugim dionicima; POZIVA države članice da utvrde nacionalne, regionalne i lokalne programe ili inicijative, kao i njihove rezultate, koji mogu doprinijeti uspjehu europskih misija; POZIVA Komisiju da zajedno s državama članicama uspostavi fleksibilnu metodologiju koju države članice i regije mogu primijeniti pri utvrđivanju takvih inicijativa ili bilo kojih drugih mjera koje bi mogle doprinijeti uspjehu europskih misija i njihovoj koordinaciji na europskoj, nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini;

15. PREPOZNAJE posebnu ulogu regionalnih i lokalnih vlasti u provedbi europskih misija; NAGLAŠAVA da lokalne i regionalne vlasti imaju ključnu ulogu u podupiranju demonstracijskih inicijativa za ispitivanje rješenja, među ostalim znanstvenih i tehnoloških, s krajnjim korisnicima i građanima;
16. Napominje da su zajednice znanja i inovacija (ZZI) Europskog instituta za inovacije i tehnologiju (EIT) paneuropski istraživački i inovacijski ekosustavi u kojima se okupljaju različiti akteri te da tu dinamiku mogu dopuniti i savezi europskih sveučilišta, posebno u okviru svoje dimenzije istraživanja i inovacija; stoga POZIVA Komisiju i države članice da promiču dosljednost između postizanja ciljeva europskih misija i djelovanja EIT-a i njegovih ZZI-ova te da promiču aktivnosti koje savezi europskih sveučilišta provode u okviru svoje dimenzije istraživanja i inovacija;
17. PRIMA NA ZNANJE potencijal koji centri u okviru EIP-a imaju za jačanje kapaciteta regionalnih istraživačkih i inovacijskih ekosustava, stvaranje okvirnih uvjeta za suradnju i međusobno povezivanje tih ekosustava na europskoj razini;

C. Upravljanje portfeljima misija

18. NAGLAŠAVA važnost usklađenog upravljanja projektima i djelovanjima koji se financiraju na europskoj, nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini, a kojima se doprinosi ciljevima misija; PODSJEĆA da se europske misije trebaju provoditi s pomoću pristupa utemeljenog na portfeljima, koji obuhvaćaju koherentnu skupinu aktivnosti; NAPOMINJE da bi portfelji misija trebali odražavati cijeli lanac vrijednosti, uključujući aspekte povezane s društvenim i humanističkim znanostima; stoga PODSJEĆA na važnost temeljnih istraživanja za izgradnju portfelja, kao i na važnost projekata s visokim inovacijskim potencijalom i visokom razinom rizika, na primjer u ključnim i strateškim sektorima za Uniju, koje podupire Europsko vijeće za inovacije (EIC);

19. NAGLAŠAVA važnost upravljanja portfeljima misija te promicanja potrebne fleksibilnosti u planiranju programa, provedbi, sastavu i preusmjeravanju portfelja tijekom cijelog životnog ciklusa europskih misija; POZIVA Komisiju da redovito izvješćuje strateški sastav programskog odbora u okviru programa Obzor Europa o metodama koje se upotrebljavaju u upravljanju portfeljima misija i o ostvarenom napretku;
20. PODSJEĆA da bi portfelji misija trebali uključivati aktivnosti koje se financiraju na europskoj, nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini; POZIVA Komisiju da potiče i promiče razmjenu dobre prakse među državama članicama u vezi s upravljanjem portfeljima misija na nacionalnoj razini i razini EU-a; PREPOZNAJE važnost aktivnosti strateškog predviđanja kako bi se predvidjele i uzele u obzir znanstvene, tehnološke i društveno-političke prepreke u provedbi europskih misija;

III. Sudjelovanje građana

21. POTVRĐUJE da se prevladavanje društvenih, okolišnih i gospodarskih izazova može postići samo jačanjem odnosa između oblikovanja politika, znanosti i društva; NAPOMINJE da su pandemija bolesti COVID-19 i neki od izazova zelene tranzicije i digitalne transformacije, kao što su klimatske promjene ili izazovi koji su potaknuli razvoj ključnih digitalnih tehnologija, pokazali važnost jačanja odnosa između znanosti i društva; NAGLAŠAVA da je važno ojačati povjerenje društva u znanost, promicati vještine kritičkog mišljenja utemeljenog na znanju i suzbijati širenje pseudoznanosti i dezinformacija; UVIĐA da je jedan od načina za postizanje toga jačanje aktivne uloge i sudjelovanja građana u istraživanju i inovacijama;
22. ISTIČE sudjelovanje građana u znanosti jer se na taj način promiču osviještenost i društvene promjene; to je još važnije u kontekstu europskih misija jer je njihov krajnji cilj poboljšati živote građana; NAGLAŠAVA da je važno aktivno uključiti nedovoljno zastupljene skupine;

23. PODSJEĆA da bi se za potpuni uspjeh europskih misija građane iz cijelog EU-a trebalo uključiti već od prvih faza utvrđivanja specifičnih europskih misija, a zatim i tijekom njihova planiranja, provedbe i praćenja; POZIVA Komisiju da za svaku misiju izradi plan za sudjelovanje javnosti i komunikaciju te da tijekom postupaka praćenja, evaluacije, preispitivanja i daljnjeg postupanja u okviru europskih misija procijeni učinkovitost tih planova; POZIVA države članice da te planove za sudjelovanje javnosti i komunikaciju promiču na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini te da, prema potrebi i na dobrovoljnoj osnovi, izrađuju prilagođene planove za sudjelovanje javnosti i komunikaciju; POZIVA Komisiju da aktivno olakšava razmjenu dobre prakse u vezi sa sudjelovanjem građana u europskim misijama;
24. PODSJEĆA na to da su visoka učilišta te istraživačke i tehnološke ustanove dodirne točke između znanosti i društva, koje imaju aktivnu ulogu u jačanju demokratskih vrijednosti i prakse, pripremi studenata za aktivno građanstvo i građanski angažman te poticanju javne rasprave utemeljene na znanstvenim informacijama; POTIČE Komisiju i države članice da surađuju s visokim učilištima i istraživačkim ustanovama kako bi, prema potrebi, djelovale kao potencijalni posrednici između europskih građana i europskih misija u cilju poticanja društvenih promjena;

IV. Praćenje, preispitivanje i evaluacija europskih misija

25. PODSJEĆA na to da Komisija treba provesti procjenu prvih europskih misija i preispitati područja europskih misija najkasnije 31. prosinca 2023. i prije nego što donese bilo kakve odluke o uspostavi novih misija ili nastavljanju, obustavljanju ili preusmjeravanju europskih misija koje su u tijeku; PREPORUČUJE da se ne pokreću nove misije u okviru postojećih područja misija i da se ne predlažu nova područja misija dok se ne donese pozitivna ocjena aktualnih misija; POZIVA Komisiju da, s obzirom na međusektorsku dimenziju europskih misija i njihov utjecaj na usklađivanje nacionalnih politika izvan okvira istraživanja i inovacija, obavijesti Vijeće o svakom budućem razvoju događaja u vezi s europskim misijama;

26. NAGLAŠAVA da bi za europske misije trebalo uspostaviti transparentan, rodno osjetljiv i pouzdan sustav praćenja i evaluacije utemeljen na ciljevima svake europske misije kako bi se u obzir uzele njihove dimenzije sustavnosti i dinamičnosti;
27. NAGLAŠAVA da bi taj sustav praćenja i evaluacije trebao omogućiti i periodičnu procjenu napretka ostvarenog u odnosu na ključne etape i ciljeve raznih projekata i aktivnosti kojima se doprinosi europskim misijama, kako bi se osiguralo da se ostvaruje dostatan napredak i da su postavljeni ciljevi postignuti;
28. POZIVA Komisiju da razvije metodologije i postupke za praćenje i analiziranje europskih misija na temelju, među ostalim, postojećeg stručnog znanja, uz posebne kvantitativne i kvalitativne ključne pokazatelje uspješnosti prilagođene posebnostima pristupa usmjerenog na misije, što uključuje i sustavnu prirodu misija, te da o tome obavijesti Vijeće; ISTIČE potencijal primjene inovativnih metodologija, kao što su one razvijene u kontekstu OECD-ova indeksa poboljšanja životnih uvjeta ili sučelja za praćenje napretka u okviru zelenog plana; NAGLAŠAVA da je važno uspostaviti mehanizam za procjenu učinka europskih misija;
29. POZIVA Komisiju da Vijeću predstavi mjere za poticanje i unapređenje znanja razvijenog u okviru europskih misija u Europi kako bi se osiguralo da sve zemlje u Europi mogu ostvariti korist od rezultata misija.
